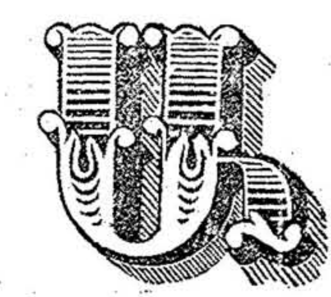
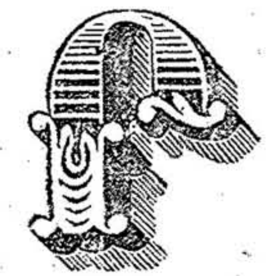
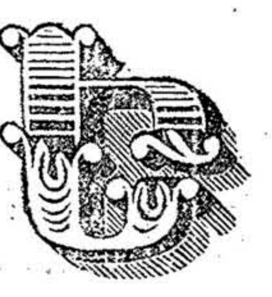
ՀԱՏԸ 5 ՄԻԼԻԷՄ

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

		Տարեկան	Վեցամսեայ
ԵԳԻՊՏՈՍ . .	Ղ. Ո.	80	40
ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ	Ֆր.	20	10

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵԼ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԵԱՆ

ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ՝ ԼԵՒՈՆ ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՇԱՀԵՐՈՒ ՕՐԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ՇԱԲԱԹԸ ԵՐԵՔ ԱՆԳԱՄ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ու ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ
Շարա Ռսյու Տարսար, Թիւ 16
ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

ՀԱՍՑԷ
Journal AREV
B. P. № 600
Alexandrie, EGYPTE

ՉՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԱԾ ՁԵՌԱԳԻՐՆԵՐԸ ՉԵՆ ՎԵՐԱԴԱՐՁՈՒԻՐ

ՏՆՕՐԷՆ-ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ՝ ՎԱՀԱՆ ԹԷՔԷԵԱՆ

ԲՕՐ-ՍԱԻՏԻ ԳՈՐԾԻՆ ՇՈՒՐՋ

Այսօրուան «Արեւ»ի Կիլիկեցիները Բօր-Սաիտի մէջ թղթակցութեան վերջին հատուածին վրայ մեր ընթերցողներուն մասնաւոր ուշադրութիւնը կը հրաւիրեմ։

Պ. Ն. Թոգաթ, որ անձնապէս ինծի ծանօթ էր Պոլսէն, որ կանխաւ «Արեւ»ին աշխատակցած էր քանի մը թարգմանութիւններով և որ Բօր-Սաիտ երթալէն ի վեր օրը օրին իր գրած մանրամասն թղթակցութիւններովը կը կարծեմ թէ գործին օգտակար եղաւ ժողովրդային հոգացողութիւնը արծարծելով և փութացնելով, իր այդ վերջին տողերուն մէջ մեզի կը ծանուցանէ թէ ասիկա իր վերջին նամակը պիտի ըլլայ, որովհետեւ իրեն կ՚ըսեն եղեր թէ իր Առաջնորդարանի ներկայացուցչի հանգամանքովը իրաւունք չունի ժամանակը ուրիշ բանի գործածելու, մանաւանդ թէ Առաջնորդարանն իր Պաշտօնական Յայտարարութիւնովը կը յայտնէ հիմա որ ամէն բան ինքը հրատարակութեան պիտի տայ, որով ուրիշ բացէն գրութիւններու այլեւս պէտք չի մնար…։

Սրտմտութենէ առաջ, նախ տըխրութիւն, խորին տխրութիւն մը զգացի այս տողերը կարդալով…։

Պարծենկոտութիւնը իմ մեղքս եղած չէ, ո՛չ ուղղակի իմ հաշւոյս, ո՛չալ իմ մասնակցութեամբս եղած գործերու հաշւոյն… և ասոր համար է կարծեմ որ թէ՛ բարեկամներ և թէ՛ հակառակորդներ ինծի կ՚ըսեն թէ «կուսակցական ոգի» չունիմ, — որուն համար շատ ալ դժգոհ չեմ. պարծենկոտութիւնը չէ՛ հետեւաբար որ ինծի ըսել կուտայ թէ Բօր-Սաիտի Կիլիկեցիներուն հոգատարութեան գործին մէջ «Արեւ»ը կարեւոր դեր մը կատարեց, և ատիկա շնորհիւ գլխաւորաբար Պ. Թոգաթի, որմէ Պ. Տամատեանն էր խնդրած, Բօր-Սաիտ իր այցելութեանը միջոցին, մեզի թղթակցել կանոնաւորապէս և քէմբին մէջ եղածն ու «չեղածը» հաղորդել հասարակութեան,—բա՛ն մը զոր Պ. Թոգաթ կատարեց մինչեւ այսօր, ամենայն անձնուիրութեամբ, և որուն համար արժան է որ է՛ն առաջ մենք շնորհակալ ըլլանք իրեն։ Աւելցնե՛նք որ, ինչպէս մեր թղթակցին, այնպէս ալ մեզի համար բոլորովին դիւրին չէր ասիկա։ Նախ որ—մեր բարեկամը կը ներէ մեզի հիմա այս յայտնութիւնը ընել—իր նամակները ընդհանրապէս կրկնապատիկն էին հրատարակուածներուն և մեզի հարկ կ՚ըլլար ամէն անգամ սղել, սեղմել, կրճատել զանոնք՝ հրատարակութեան տալէ առաջ. յետոյ, որովհետեւ միշտ վերջին վայրկեանին կը հասնէին անոնք և չէինք ուզեր որ յաջորդ թիւին մնալով թարմութիւննին կորսնցնեն, կ՚ստիպուէինք երբեմն ուրիշ պատրաստ նիւթ մը յետաձգել, շատ անգամ «ազգային»ի ու «հեռագրի» բաժիններէն տեղ գողնալ՝ փախցնելով միանգամայն թէ՛ օգտակար ըլլալ մեր քաջարի կարօտեալներուն և թէ՛ գոհացում տալ մեր ընթերցողներուն հետաքրքրութեանը, որոնք՝ եթէ ըսենք թէ այս շարունակական յուշածումներուն շնորհիւ քիչ առ քիչ արթնցան, ըմբռնեցին պէտքը և զայն դարմանել փութացին՝ կարծենք չափազանցած չենք ըլլար…։

Արդ, չեմ գիտեր ո՞վ կամ ո՞րոնք, բայց ապահովապէս բաւական հեղինակութիւն ունեցող անձինք — քանի որ մեր բարեկամը անոնց կարեւորութիւն տալով իր մինչեւ հիմա սիրով և եռանդով կատարած աշխատանքը դադրեցնելու պէտք տեսեր է — փոխանակ գոհ ըլլալու Պ. Թոգաթէն և «Արեւ»էն որ օգներ ու յօգներ ենք իրենց ալ աշխատած գործին համար, ելեր են արգիլել այսուհետեւ շարունակութիւնը մեր ըրածին՝ այնպիսի առարկութիւններով որոնց պարապութիւնը բացայայտ է, և այնպիսի նկատումներով, գաղթականներու օգուտին հետ կապ չունեցող այնպիսի հաշիւներով և յետին միտքերով՝ որոնք նոյնքան բացայայտ են մեզի համար…։ Եւ ասիկա տխրութիւն, խորին տխրութիւն կը պատճառէ մեզի, որովհետեւ անգամ մը եւս, և ասանկ պարագայի մըն ալ, անոր մէջ կը ճանչնանք հայ-ախտին, հայ եսին, նախանձին, էնթրիկին ու բոլոր պզտիկութիւններուն, բոլոր տգեղութիւններուն մէկ նշանը, մէկ վէրքը…։

Հազիւ թէ ժողովուրդը սկսած է շարժիլ և Բօր-Սաիտի չորս-հազար հոգինոց համայնքին բազմադիմի պէտքերուն մասամբ գոհացում տալու ճիգը ընել՝ գլխաւորաբար Կարմիր-Խաչերու միջոցովը, ահա՛ այդ Կարմիր-Խաչերէն մին գոնէ, Գահիրէի՛նը—ըստ որում կանխաւ այստեղինին վրայ կատարուած փորձերը «չբռնեցին»—կ՚աշխատին իրենց ազդեցութեան ոլորտին մէջ ձգել, ատոր համար գործադրելով սա՛ «հանճարեղ» մեթոտը որ ուրիշ բան չէ՝ բայց եթէ նախ բոլոր աչքի ինկող գործերը իրենք ստանձնել, յետոյ հերքելու պատրուակաւ ծանուցանել թէ արդարեւ իրենցն է գործը, և ի վերջոյ, եթէ պայմանները ներեն, այսինքն եթէ միւսները ասկէ պլլուին ու քաշուին՝ պաշտօնապէս իրենց կնիքը դրոշմել անոր ճակատին, ըսելու համար թէ «ազգը և կուսակցութիւնը մէկ են արդէն» և միա՛կ «գործունեայ, կորովի, կենսունակ տարրը» իրենք են միայն, ամէն գործի և ամէն մարզի մէջ…։ Ի՜նչ փոյթ թէ ասկէ կը տուժէ եղեր գործը. կը բաւէ որ կուսակցութիւնս օգտուի. ու քանի որ կուսակցութիւնս ազգն է, պըրծա՛ւ…։

Ի՞նչ կ՚ըսէք այս տրամաբանութեան։ Ես կը յաւակնիմ ըսելու որ տառապէս ճիշդ է ան, և կ՚ընդունիմ ալ որ կուսակցական տեսակէտով ոչինչ ունի մեղադրելի։ Կը մնայ միայն գիտնալ որ նմանօրինակ խառն ընկերակցութիւններու մէջ գտնուող ոչ-կուսակցական ընկերները պէ՞տք է այնչափ մը միամիտ ըլլան որ չտեսնեն կամ չտեսնել ձեւացնեն սարքուած խաղը, և անոնցմէ վեր, զիրենք հովանաւորող ազգային իշխանութեան բարձրագոյն ներկայացուցիչներն ալ պէ՞տք է միշտ, ի սէր խաբէական խաղաղութեան մը, թոյլ տան որ խաղը կատարուի լրանայ, որպէսզի գործը նախ կաղալէ և յետոյ քայքայուելէ ետք, իրենք ալ վերջը ցաւին ու ողբան ատոր վրայ…։

Այս առթիւ ըսե՛նք բացէ ի բաց, թէ Գահիրէի Առաջնորդարանը ձախող քայլեր առնելու վրայ է, և անոնցմէ վերջինը՝ իր 8 Հոկտ.ի Պաշտօնական Յայտարարութիւնն է։ Անոր առաջին արդիւնքն եղաւ Ոսկերչաց Յանձնախումբին ձեռնթափութիւնը. երկրորդն է՝ մեր թղթակցին մեկուսացումը ահա՛, և երրորդը պիտի ըլլար—եթէ Աղեքսանդրիոյ Հայուհեաց Կարմիր-Խաչի Յանձնախումբը բաղկացած ըլլար գործին նուազ փարած տիկիններէ—այդ Յանձնախումբին անդամուհիներուն ալ վշտանալով մէկ կողմ քաշուիլը, քանի որ Առաջնորդարանը Աղեքսանդրիոյ Կարմիր-Խաչն իսպառ անգիտանալ կը ձեւանայ և կը յանձնարարէ Եգիպտոսի «առհասարակ բոլոր Պատ. ազգայնոց», որ «ամէն նուէր — դրամական կամ իրեղէն—ղրկուին ուղղակի մեր, կամ Կարմիր Խաչի անուան, հոս, Գահիրէ(*)…։»

Թողո՛ւնք ուրիշ բան. Առաջնորդարանը գիտէ՞ արդեօք թէ իր այս պահանջքը որքա՜ն քիչ գործնական է, գէթ այնչափ քիչ՝ որչափ երբ կը պահանջէ մենէ որ իր մէկուկէս սիւնակ երկայնութիւն ունեցող Պաշտ. Յայտարարութիւնը «առնուազն երկու անգամ հրատարակենք» «Արեւ»ի մէջ, կամ երբ կ՚ուզէ որ անոր յաջորդող ներկայ թիւին նոյնքան Պաշտ. Յայտարարութիւնը անպատճառ «մեր առաջին էջին մէջ հրատարակենք», … կարծես ըսել ուզելով այսպէս թէ Բօր-Սաիտի մասին ուրիշ թղթակցի պէտք չունինք այլեւս…։ Ըսե՞նք արդեօ՛ք թէ Առաջնորդարանի Պաշտ. Յայտարարութիւնները… պաշտօնական-յայտարարութիւններ են միայն, որոնց՝ բոլոր պաշտ. գրութեանց պէս՝ մէկ բան կը պակսի ընթերցողին մարսելի նիւթ մը ըլլալու համար, — ա՛ղը։ Երբ մէկ անգամը արդէն շատ է, պահանջե՛լ որ երկու հեղ զանոնք հրամցնենք մեր սեղանէն, կը նշանակէ անպատճառ մեզի դէշ-մարդ ընել ուզել մեր ընթերցողներուն հետ, անոնց զօրաւոր անմարսողութիւն մը պատճառել տալով…։

Այս և վերը յիշուած միւս պատճառներուն համար, աւելորդ չենք զգար մենք ալ մեր կողմէն խնդրել Առաջնորդարանէն՝ որ հաճի քիչ մը աւելի հասկացողութիւն դնել գաղթականներու գործին յարակից իր կարգադրութիւններուն մէջ և հաճի՛ Պէյն-էլ-Սուրէյնի նկուղներուն ետին թաղուած իր աչքը բանալ, և «լաւ աչքը», ինչպէս կ՚ըսեն ֆրանսացիք, եթէ չուզեր որ դառնութիւններ ունենայ այս գործէն ալ…։

ՎԱՀԱՆ ԹԷՔԷԵԱՆ

(*) Նորագոյն արդիւնք մըն ալ՝ Մանսուրայի հանգանակութեան դադարումն է, ինչպէս կը ծանուցանէ մեր թղթակիցը իր այսօրուան նամակով։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԵՒՐՈՊԱ Կ՚ԶԲԱՂԻ ՄԵԶՄՈՎ

Աչուընիս լոյս։ Եւրոպական (իմա՛ դաշնակից) մամուլը սկսած է զբաղիլ մեզմով, հայկական նոր կոտորածներով, թրքական նոր վայրագութիւններով։

Անոր թերեւս ամենէն հեղինակաւոր ներկայացուցիչը՝ «Թայմզ», մեր արդի կացութեան նուիրած է շատ ազնիւ դիտաւորութիւններով տոգորուած յօդուած մը, որուն թարգմանութիւնը վայելեցիք «Արեւ»ի նախընթաց թիւին մէջ։ Մեր «արդի կացութիւնը» մեծապէս շնորհապարտ պէտք է ըլլայ անգլիական մեծանուն թերթին։

Հաւատացէ՛ք որ բաւական մեծ շնորհ մը և պատիւ մըն է որ կ՚ըլլուի կոր մեզի։ Մեծ ազնուութիւն է, Դաշնակից ազգերուն կողմանէ, զբաղիլ այսպիսի ատեն մը մեզի պէս խեղճ ժողովուրդի մը վիճակով, ըլլայ իսկ գրական եղանակաւ…։

Հիմակուհիմա մենք Եւրոպայէն ուրիշ բան չենք կրնար ակնկալել, բայց միայն յօդուած, ճառ, ու շատ-շատ միթինկ…։ Գիտենք արդէն փորձառութեամբ որ նոյն իսկ երբ Եւրոպան խաղաղ էր, իր օգնութիւնը մեր դատին՝ գլխաւորաբար վերոյիշեալ ձեւերով յայտնուած է։ Ու մենք իմաստութիւնը ունեցած ենք շատանալու ատոնցմով. ի՞նչ իրաւամբ աւելի խստապահանջ պիտի ըլլայինք այժմ, երբ ամբողջ Եւրոպան արիւնի և կրակի մէջ է…։ Մարդիկը նախ իրենց տունը-տեղը պիտի ազատեն…։

Պէտք է որ շարունակենք գոհանալ թղթէ մխիթարանքներով։ Ոչինչէն լաւագոյն է ասիկա։

«Թայմզ»ի յօդուածը, այս տեսակէտէն դիտուելով, կ՚ստանայ իր ճշմարիտ արժէքն ու նշանակութիւնը։

Անիկա կը պարունակէ մէկէ աւելի մխիթարական կէտեր, որոնց գլխաւորը թերեւս սա՛ է թէ՛ մեր այսօրուան վիճակը անօրինակ, աննախընթաց բան մը չէ եղեր Թուրքիոյ հպատակ քրիստոնեայ ցեղերուն պատմութեան կամ մարտիրոսագրութեան մէջ։ «Թայմզ» բարութիւնը կ՚ունենայ յիշեցնելու —ի՛նչ հեգնական վերյիշում— թէ բազմաթիւ դարեր առաջ, Պալքաններու աշխարհակալող Թուրքերուն անդրանիկ գործը եղեր է բնաջնջել Պուլկար ազգայնութիւնը, այնպէս որ դարերով Պուլկար անունը անգամ սրբուեր, ջնջուեր է Եւրոպայի յիշողութենէն (բարեբաղդաբար Թուրքերը, ճշմարտապէս հանճարեղ հեռատեսութեամբ մը, բաւական մնացորդ ձգեր են այդ դժբաղդ ժողովուրդէն, ապա թէ ոչ այսօր…)։

Երկրորդ և նոյնչափ մեծ մխիթարական կէտ մըն ալ, հետեւեալ առաջինին, սա է՝ որ հպատակ ցեղի մը բնաջնջումը գործ մըն է եղեր շատ վեր նոյն իսկ թուրք բարբարոսութեան դիւային կարողութենէն, որ ըսել է՝ անկարելիութիւն մը։ Ասիկա կը յուսադրէ մեզ։

Ուրիշ ուրախառիթ բան մը եւս «Թայմզ»ի բերնով Եւրոպայի հանրային կարծիքը կ՚ընդունի կոր վերջապէս — ո՛ղջ ըլլայ— թէ Ատանայի ջարդը Համիտի արիւնոտ դահիճներուն նախանձորդ Ժէօն-Թիւրք կուսակցութեան առաջին հոյակապ ստեղծագործութիւնն էր, ապագայ, այսինքն այսօրուան գլուխ-գործոցները ծանուցանող։ Թէեւ քիչ մը ուշ, բայց խեղճ Մուշեղ Սրբազանը կը վաստկի անա իր դատը, և իր Վէրք Սիլիսիէն գիրքին եզրակացութիւնները կը յաղթանակեն։ Պարապ բառ մը չես դուն, ո՛վ Արդարութիւն…։

Բայց ինչո՞ւ պէտք է որ «Թայմզ»ի յօդուածին պարզեալ գոհունակութիւնը անխառն չըլլայ, ու պարունակէ այնպիսի մասեր որոնք տեսակ մը դառնութիւն կը դնեն անոր մէջ։ Ա՜հ, Եւրոպացիներ, ջանացէք որ ձեր զուտ բառական (վերպալ) գոհացումները մեր վիրաւոր հոգիներուն՝ գոնէ ամբողջ ըլլան, անվերապահ ըլլան…։ Դժբախտութիւնը մեզ շատ դիւրազգած ըրած է. զգուշաւոր ձեռքերով պէտք է դպչիք մեր վէրքեր, քանի որ զգուել միայն կրնաք և անզօր էք, առ այժմ, սպեղանի դնել անոր վրայ, զայն դարմանել ու բուժել…։

Մենք իրաւունք ունինք—առնուազն ա՛յդ իրաւունքը — պահանջելու որ մեզի ձգէք բարոյական ամբողջ օգուտը—եթէ կարելի է ըսել—մեզի եղած նախճիրական անհնարին չարիքին։ Իրաւունք ունինք խնդրելու Եւրոպայի հանրային կարծիքէն որ ան վերջապէս իր անհերքելի խղճութեանը մէջ ճանչնայ մեր դաժան ցեղը, եղերական լոյսովը Հայաստանը մաքրագործող գերագոյն սարսափներուն։ Ո՛չ մէկ մեղմացուցիչ պարագայ պէտք է փնտռուի անոր ի նպաստ. ո՛չ մէկ թիւրիմացութիւն կամ երկդիմութիւն պէտք է տեղ գտնայ մեկնութեանը մէջ ահարկու իրականութեան, որ չարաչուք կերպով պայծառ է։

«Թայմզ» հայկական նոր աղէտին պատասխանատու կը բռնէ Ժէօն-Թիւրք տխրահռչակ կուսակցութիւնը։ Ընդունի՛նք ասիկա, թէեւ կարենայինք քանի մը առարկել, քաղուած մերձաւոր անց-

հալէն ուր Հին-Թուրքերը տեսանք մենք գործի վրայ, դարձեալ մեզի դէմ։

Բայց... «Թայմզ» անեղ պատասխանատուութիւնը յուշիկ մը վար առնելով կուսակցութեան ուսերէն, կը բեռնէ զայն երկու վարիչներու՝ Թալէաթի և Էնվէրի վրայ։ Կը զլանէ՞ք թէ ինչ կ'ըլլայ կոր. պատասխանատուութիւնը, Թրքութենէն կ'անցնի կոր կուսակցութեան մը և աւելի ալ ոտտումով մը՝ երկու անձերու....։ Բա՞ւ է արդեօք այսքան փոխանցում...։

Բայց «Թայմզ» կը շարունակէ, և մենք անզուսպ փափաք մը կ'զգանք «Նեցի՛ր հող» ձայնելու, հակառակ անգլիատանին մեծագոյն օրկանին համար մեր աւանդական խորունկ յարգանքին։

«Գրեթէ մխիթարական է, կ'ըսէ «Թայմզ», մտածել որ այս մարդերէն ոչ մէկը hարազատ Թուրք արիւնէ է...։ Մին Բուլղարացի է (խնդա Բուլղարիա, ինչ ոճիրներ կը գործուին եղեր քու անունով), իսկ միւսը՝ խառնածին գնչուի մը...։»

Ու մենք միամտօրէն կը հաւատայինք որ մեր այսօրուան աղէտն ալ, հիներուն պէս, Թուրք ջարդարար հանճարին արտադրութիւնն է։ Չուսի յետին վերլուծմամբ, տաճկական արդի վայրագութիւնները ուրիշ բան չէին եղեր բայց եթէ լեհ-գնչուական միացեալ արիւններուն հրէշային մէկ ծնունդը...։

Պէտք եղած նրբամտութիւնը չունինք, թերևս, հասկնալու համար թէ «Թայմզ»ի և իր յարգոյ ընթերցողներուն համար մխիթարական ինչ բան կրնայ գտնուիլ այս հաստատումին մէջ։ Մենք, ընդհակառակը, կը տխրինք մտածելով որ մեր անէծքները սխալ հասցէի ուղղեր ենք, տաճիկ «հարազատ» և անմեղ անպարտ արիւնը պատասխանատու բռնելով մեր ծովածաւալ արիւնահեղութեան...։

* * *

Համարձակի՞մ արդեօք պզտիկ հարցում մը ուղղել պատկառելի թերթին։

Դարեր առաջ Պուլկար ժողովուրդին վրայ բնաջնջումի իր պատմած ձեռնարկը կատարող Թուրք ժողովուրդին վարիչները ինչ արիւնէ էին արդեօք, հարազատ տաճիկ արիւնէ՞ թէ...։

Ահա՛ խնդիր կարևոր կէտ մը որուն մասին մեզ լուսաբանել մոռցած է անգլիական մեծ թերթը։ Ու ցաւալի է ասիկա։

Մ. Ս. ԿԻՒՐՃԵԱՆ

ՍՈՒԷՏԻՈՅ
ԴԻՒՑԱԶՆԵՐԳՈՒԹԻՒՆԸ

Դ.

Գ. ՃԱԿԱՏԱՄԱՐՏ

Օգոստոս 15ին, երկու հազարի չափ թշնամի զինուորներ, ընկերակցութեամբ նոյնչափ Թուրք Արաբներէ, Թիւրքմէններէ և Ֆելլահներէ կազմուած խուժանի մը, սկսան Եօլ-աղզը և Եէյխ-Եուրտու կոչուած կէտերէն և ուրիշ երեք կէտերէ միանգամայն արշաւել՝ Հայոց կեդրոնը գրաւելու նպատակաւ։ Երեք ժամ յետոյ Թաթար-Ալանկի դիրքին վրայ կռուողները օգնական ուժ ուզեցին, որովհետև թշնամին տակաւ այդտեղ կը համախըմբուէր։ Ուստի հայկական միւս դիրքերէն մէկ քանի խումբեր հոն ղրկուեցան, քանի որ այդ կերպով միայն կարելի էր կասեցնել խելայեղ թշնամիին յառաջխաղացումը։

Այս ճակատամարտը յոյժ սոսկալի և գրեթէ գիրկընդխառն եղաւ։ Կռիւը՝ խիստ բուռն հետ վլնելով, իրարու հայհոյելով տեղի կ'ունենար։ Այդ պահուն Խօղուն-Օլուգցի 50 տարեկան ալևոր կորիճ մը, Պետրոս Արամալեան, չի կրնալով հանդուրժել բարբարոս Թուրքերու հայհոյանքներուն, պատնէշէն դուրս կը խոյանայ, կը բռնէ իր դէմ գտնուող զինուորներէն մէկուն կոկորդէն, կ'առնէ անոր մաւզերն ու փամփուշտները, և երբ զայն գետին տապալելով կ'ուզէ խեղդել, զինուորը վերջին ճիգի մը շնորհիւ կը յաջողի փախչիլ և անհետանալ անտառներուն մէջ։ Թուրք զինուորները՝ որպէսզի զիրար չի զարնեն՝ կը վախնան հրացան պարպել և մեր դիւցազն ծերունին բոլորովին անվնաս կերպով պատնէշ կը դառնայ։

Սակայն իրիկուան դէմ՝ խիստ մօտէն գնդակի տարափ մը սկսաւ տեղալ Հայոց զօրանոցին և բնակատեղիին վըրայ, այնպէս որ ժողովուրդէն շատերը անդարձ փախան դէպի անտառներուն խորերն ու հեռաւոր կիրճեր, որովհետև ա՛լ վախճանին հասած կը նկատէին։ Եւ իրաւ, հայ կռուողներուն իսկ չի մնացած կարամէ մը, հինգ հարիւրէ աւելի զինուորներ եկեր և մօտեցեր էին հիւղակներուն, բայց երբ այն կողմերը գտնուող խումբ մը կարիճներ յաջողեր էին բռնել անոնց Պէյսուսէյեցի երկու հայ առաջնորդները, անոնք անմիջապէս ետ փախեր էին՝ քանի մը մեռեալ ալ վրայ տալով։ Այդ վատ Հայերը ժամ մը յետոյ հրացանի բռնուեցան զօրանոցին առջև, ի ներկայութեան ամբողջ ժողովուրդին, հասկցնելու համար թէ ինչ կրնայ ըլլալ մատնիչի մը վարձատրութիւնը։

Երբ մութը պատեց արդէն՝ Թաթար-Ալանկի պատերազմը ա՛լ աւելի սաստկացաւ։ Թնդանօթներուն, մաւզերներուն և չախմախներուն ձայները իրարու խառնուելով զարհուրելի ժխոր մը կը յօրինէին։ Որոշուեցաւ յանդուգն քաջերէ կազմուած խումբ մը ղրկել թշնամիին ճիշդ կեդրոնը, որպէսզի մէջերնին մտնելով շուարեցնեն զայն։ Այս ծրագիրը երբ իրագործուեցաւ, թշնամին ցրուեցաւ անտառներուն մէջ և կռիւը դադրեցաւ։

Այդ օրը թշնամիէն առնուեցան չորս մաւզեր և քանի մը հազար փամփուշտ, նոյնպէս փամփուշտի տոպրակներ և ջուրի ամաններ։

Այս անմոռանալի ճակատամարտին մէջ հերոսական մահուամբ ինկան հետևեալները. Խըտըր-պէկ գիւղացի Նըգբար օղլու Գրիգոր, Գօճէն Սըմպըլ օղլու Վանիս, Խաչեր Ազգաեան, Խօղուն-օլուգցի Գըպօր օղլու Գրիգոր, Բէնէն օղլու Պետրոս և Ճապրա Սարգիս Ստեփանեան. Ծանր կերպով վիրաւորուեցան հետևեալները. Խօղուն-օլուգցի Մամանա Աւետիս, Շեխ Փանոս օղլու Մովսէս, Վագըֆլի Ճէլլաթ օղլու Վանիս, Պըլօթ Պօղոս օղլու Խաչեր, և Պիթիասցի Տորթոթ Ներսէս օղլու Ենովք։ Այս վիրաւորներէն 3ն ալ յետոյ մեռան, որով այս կռուին մէջ մեռնողներու թիւը հասաւ 9ի։

Տաճիկներուն կորուստն էր 100է աւելի մեռեալ և 150 վիրաւոր։

Դ. ՃԱԿԱՏԱՄԱՐՏ

Յաջորդ առտուն (16 օգոստոս), թշնամին կրկնեց իր յարձակումը։ Պատերազմը ո՛չ մէկ անգամ այս աստիճան կատաղի եղած էր։ Փողերը անդադար «յառա՛ջ» հրամանը կը փչէին, բայց զինուորները համարձակութիւնը չունէին իրենց դիրքերէն շարժելու։ Կէս օրէն յետոյ էր երբ հայ կռուողները ստիպուեցան բլուրէ մը ետ քաշուիլ, վասնզի թշնամի թնդանօթներուն ռումբերը չափազանց շատ ծեծեր և կիսովին փլցուցեր էին իրենց պատնէշները։ Այս դէպքը մեծ համարձակութիւն տուաւ Թուրք զինուորներուն, որոնք սկսան մոլեգին վազքով մը յառաջանալ։ Թնդանօթները աւելի մօտեցուցին, ռումբերը մինչև զօրանոցին առջևը թափիլ սկսան, և հրամանատարին ձայնը շատ մօտէն լըսուեցաւ. «Յառա՛ջ, քա՛ջ զաւակներս, արևուն մարը մտնելէն առաջ նուաճենք կեաւուռներուն բնակավայրը»։

Մռայլ յուսահատութիւնը դարձեալ իջաւ և թուխ ամպի մը պէս պատեց ամենուն դէմքը, կնճռոտեց բոլոր ճակատները։ Ի՞նչ ընելու էր։ Հարկ եղաւ զօրանոցին տեղը փոխել և հոն գտնուած ռազմանիւթն ու ռազմական բոլոր պիտոյքները հեռացնել. ժողովուրդին մէկ մասն ալ կէս ժամ հեռու գտնուած կիրճ մը քաշուեցաւ, վասնզի գնդակներուն տարափը մինչև հիւղակները հասեր էր։

Ժամ մը յետոյ թշնամին Հայոց հին դիրքերուն վրայէն կ'անցնէր և կ'իջնէր ձորի մը մէջ, ուրկէ արդէն շինուած էին վերջին պատնէշները, որոնց ետևին Սուէտիացի հերոսները կը սպասէին լուռ, որպէսզի թշնամին առջևը բաց կարծէր։ Եւ իրաւ, ան կուգար յոյժ համարձակ, հարսնիքի գացող թափօրի մը պէս ուրախ, կարծելով թէ իր հակառակորդները փախած են սարսափահար վայրկեան մըն ալ, և ահա՛ Հայ քաջերը կրակ բացին։ Այն ատեն ձորին մէջէն սոսկալի վայնասուն մըն էր բարձրացաւ։ Հրամանատար հարիւրապետ Հիւսէյին էֆէնտի, իր ձիուն հետ զարնուելով՝ երկուքը մէկ սատկեր էին. Թնդանօթաձիգներուն բոլորն ալ իրենց թընդանօթներուն վրայ ծռած հոգեվարքի հանդիւններ կ'արձակէին. զինուորները անտառներուն մէջէն կը փախչէին ցրուելով։ Անոնց աւելի՛ մեծ սարսափ պատճառեր էին երկու ծերունիներու կողմէ նետուած ձեռնառումբերը։

Վերջապէս 9 ժամ տևող այս կռուին մէջ, որ վերջացաւ գիշերուան ժամը 1ին (ըստ թրքայ), թշնամին չարաչար կերպով յաղթուած էր, և գիշերուան մթութենէն օգտուելով ա՛յնքան աճապարանօք փախած էր՝ որ մոռցած էր իր հետ տանիլ զարավանայի սանդերն ու ջուրի մը։ Այդ օրը Սուէտիացոց ձեռքը ինկան նաև եօթը մաւզեր, երեք հազար փամփուշտ և ընդհ. հրամանատարին սուրն ու կօշիկները։

Հետևեալ օրը, օգոստոս 17, երբ հայ երիտասարդները խումբ խումբ կը պտտէին ձորերուն ու անտառներուն մէջ՝ թշնամւոյն թողած առարկաները հաւաքելու համար, հանդիպեր են խումբ մը զինուորներու, որոնք գիշերը փախչելու ատեն իրենց ճամբան կորսնցուցեր ու անտառներու մէջ մնացեր են։ Այդ զինուորները, որոնք 7-8 հոգի են եղեր, անմիջապէս սպաննուեր են մեր քաջերէն։

Այս դէպքը կ'ապացուցանէ թէ արշաւող Թուրք բանակը օգոստոս 15ին և 16ին յաջորդաբար կրած պարտութիւններէն վերջ՝ բոլորովին բարոյալքուած և մասամբ քայքայուած էր։

Նոյն օրուան ճակատամարտին մէջ ևս Թուրքերուն կորուստն է հարիւր յիսունէ աւելի մեռեալ, երկու հարիւրի չափ վիրաւոր և հինգ հարիւրի մօտ կորսուած։ Կորսուածները կը կարծուի թէ փախած իրենց տուները գացած են։ Վիրաւորներուն համար Սուէտիոյ Ամերիկեան վարժարանը գրաւուելով հիւանդանոցի վերածուած է։ Հայերու կորուստը ընդամէնը հինգ մեռեալ է. Խտըր-Պէկցի Մարգար Պօղոս օղլու Սամուէլ, Պէջօն օղլու Պաղտասար, Փօյաճը օղլու Սամուէլ, Պայրամ Արապ օղլու Միսաք և Խօղուն-օլուգցի Շանադ Սիմոն օղլու Սարգիս։

(Սոյն երկու ճակատամարտներուն նկարագրութիւնը գրեթէ ամբողջովին կը պարտինք Պ. Մ. Տէր Գալուստեանի գրչին։)

Դասաւորեց Մ. Տ.

ԿԻԼԻԿԵՑԻՆԵՐԸ
ԲՈՐ-ՍԱՅԻՏԻ ՄԷՋ

(Սեփական թղթակցութիւն)

Ուրբաթ

Պատուաստուածներու քննութիւնը տեղի ունեցաւ այսօր։ Արդիւնքը շատ գոհացուցիչ է. հարիւրին իննսունը բռնած էր, ու ասիկա կը ցուցնէ թէ որքա՜ն պէտք ունէին պատուաստի եթէ երբեք համաճարակ մը ծագէր՝ կորուստները անհաշիւ պիտի ըլլային։

— Քեմբի դաշտին վրայ պտտող մը, կամ վրաններու առջևէն անցնող մը, հիմա չի լսեր սկիզբի բարձրաձայն վիճաբանութիւնները, դժգոհութեան գանգատները և կէս կամ քառորդ հացի համար իրարու հետ տեղի ունեցած վէճերը։ Ընդհանրապէս տեսակ մը գոհունակութիւն կը մտնեն իրենց դէմքերը։ Առաջին օրերը քիչ մը աւելի անհամբեր, այսօր աւելի խոհուն, իրենք ալ հետզհետէ կը սորվին կոր այս նոր կեանքին պահանջները, մանաւանդ որ ամէն ինչ կարգի մտնելու վրայ է։

Շաբաթ

Զակազիկէն մասնաւորապէս եկած լուսանկարիչ Պ. Շահէն, շահեկան պատկերներու շարք մը առաւ։ Պ. Շահէն ազգասիրաբար խոստացած է այս լուսանկարներուն շահը Կարմիր Խաչին տրամադրել ի նպաստ գաղթականներուն։ Գիտենք թէ Եգիպտոսը մէկէ աւելի համբաւաւոր հայ-արթիսթ լուսանկարիչներ ունի, բայց կ'երևայ առայժմ միայն մտածողը Զակազիկի այս պարոնն է եղած։

— Վրաններու լուսաւորութեան և անոնց տակ կամ մօտը վառարան վառելու հարցը խիստ փափուկ հանգամանք մը ունենալ կ'երևայ։ Անգլ. կառավարութեան ներկայացուցիչին հրամանները շատ խիստ էին այս մասին։ Վրաններու տակ լոյս բնաւ չպիտի վառի, իսկ անձնական կերակուր պատրաստողները պէտք է իրենց կրակը վրաններէն երկու մեթր հեռու վառեն, անսաստողներու պատիժը խիստ ըլլալով։ Կարելի եղաւ յաջողցնել լապտերներու հարցը, ու թոյլ տրուեցաւ իւրաքանչիւր վրանի լապտեր մը կախել մէջտեղէն, միայն մոմով մը ըլլալու պայմանաւ։ Ա՛լ հարկ չեմ տեսներ մոմի ու լապտերի պէտքը շեշտել։

— Հացին տեսակը ազնուացնելու նպատակով, յարմար դատուեցաւ Քեմբին մէջ փուռ մը շինել տալ։ Քանի որ մեր մէջ հացթուխներ ալ կան՝ կարելի է նըւազ ծախքով մեր իսկ հացը մենք եփել։ Ասիկա պատճառ կ'ըլլայ թերևս հացի քանակն ալ բարձրացնելու։

— Առաջնորդարանէն եկած 3600 ճերմակ մետաղէ դգալները բաժնեցինք։ Մեր գաղթական եղբայրները մինչև հիմայ մեծ մասամբ փայտէ դգալի վարժուած ըլլալով, շատերու համար ճերմակ մետաղէ դգալը արծաթի արժէքը ունեցաւ։ Հիմա իրենք են որ մեզի հետ կը կրկնեն մեր յանկերգը, «կամաց-կամաց ամէն ինչ կարգի կը մտնէ։» Սկիզբները, յուսահատ ու խելակորոյս վիճակի մը մէջ, չկրցան նոյնը խորհիլ, բայց այսօր որ օր ըստ օրէ արագաքայլ յառաջդիմութիւնը իրենք իսկ կը հաստատեն, համբերող ըլլալու պատրաստակամութիւն կը ցուցնեն։

Կիրակի

Առտուան պատարագին՝ ջերմեռանդ հաւատացեալներու խուռն բազմութենէ մը զատ, դպրոցի աշակերտները, մանչ և աղջիկ, իրենց ուսուցիչներովը կանգնած են կարգով, ինչ որ ներկաներուն թիւը կը կրկնապատկէ և արարողութիւնն ալ աւելի հանդիսաւոր կ'ընծայէ։

— Այսօր այցելեցին Գահիրէի Ամերիկեան միսիոնար Տէր և Տիկ. Թրօսլըրճ, ինչպէս նաև Աստուածաշունչի ընկերութենէն մէկ-երկու հոգի, որոնք ամէն վրանի գրեթէ հատ մը Ս. Գիրք կամ Նոր-Կտակարան նուիրեցին, այս մասին Ս. Առաջնորդէն նախապէս արտօնութիւն առնելու փափկանկատութիւնն ալ ունեցած ըլլալով։ Ցերեկէն վերջ, Ս. Հաղորդութեան արարողութիւն կատարեցին։

— Իրիկուան դէմ, հակերով և սընտուկներով նուէրներ եկան Կարմիր Խաչէն, բայց ա՛լ հարկ չեմ տեսներ ո՛չ եկածները յիշատակելու և ոչ ալ գալիքին կամ պէտքին վրայ խօսելու։ Առաջնորդարանի հոկտ. 8 թուակիր Պաշտօն. Յայտարարութիւնը այլևս աւոր տեղի չի թողուր։ Արդէն, ըստ այդ պաշտօն. յայտարարութեան, ասկից վերջ լրացուած պէտքերը, ինչպէս նաև դեռ պակասները, կանոնաւորապէս պիտի ծանուցուին թերթերու մէջ։ Եւ յետոյ, ինչպէս հակա-«Արև»ականներու համոզումն է, Առաջնորդարանի ներկայացուցիչ մը պէտք է խելքն ու միտքը ամբողջութեամբ իր գործին նուիրէ և ոչ թէ թղթակցութիւններու համար վատնէ իր ժամերը, հոգ չէ թէ իր գիշերուան հանգիստի պահէն գողցուած և իր պաշտօնէն դուրս ալ նոյն օգտակար նպատակին ծառայելու գիտումով գործածուած ժամեր ըլլան անոնք...։ Ասիկա ծանր մեղադրանք մըն է եղեր, ուստի այսօրուընէ սկսեալ այդ մեղքս քաւելու համար, ցաւով կ'ստիպուիմ յայտարարելու սիրելի ընթերցողներուս թէ ասիկա իմ վերջին թղթակցութիւնս է։

Ն. ԹՈՐԳԱԹ

Ծ. Խ. Տեսնել այս մասին մեր այսօրուան խմբագրականը: Աւելցնենք թէ մեր Բօր-Սայիտեան թղթակցութիւնները պիտի չդադրին այս պատճառաւ:

Թանթայի Ընթերցարանի դիւանին նախաձեռնութեամբ՝ Բօր-Սայիտի գաղթականներուն ի նպաստ հանգանակութիւնը վերջ կը գտնէ հետևեալ ցանկով, որու ընդհանուր գումարէն 3700 ղրշ. ողջ ղրկուած էր ժամանակին Ազգ. Առաջնորդարան, իսկ մնացեալ 1805 ղրշ.ը բարդելով այս նպատակաւ տեղս կազմուած Տիկնանց Մասնախումբի հանգանակութեան վրայ, արդիւնքովը վերջերս ուղղակի Բօր-Սայիտ ղրկուեցան 4 սընտուկ 140 կտոր նոր և 315 կտոր քիչ գործածուած հանդերձեղէն, 150 օխա օճառ, 100 հատ պաթանիյէ և 16 երկոտասանեակ անձեռոց։ Տիկնանց Մասնախումբը նախապէս ղրկած էր արդէն 4 սնտուկ (մօտաւորապէս 1000 կտոր) այլ և այլ հանդերձեղէններ, մէկ հակ օճառ, սանտր ևլն։

Կ'արժէ այս առթիւ յիշատակել օտարներու կողմէ ցոյց տրուած ազնուութիւնը, ի մասնաւորի օտարազգի Բողոքական տիկնանց միութեան՝ որ այս նպատակաւ կիրակնօրեայ ժողովի մը մէջ կոչում ըրած և գոհացուցիչ արդիւնք մը ստացած էր։ Յիշատակութեան արժանի է նաև Սկաուտերու անձնուիրութիւնը, որոնք մինչև իսկ տրամադրեցին իրենց անձերը՝ փոխն ի փոխ օրն ի բուն տիկիններուն հետ շրջագայելու համար։

Ընթերցարանի Դիւանս պարտք կ'զգայ ի դիմաց գաղթականաց իր շնորհակալիքը յայտնելու ազնիւ նուիրատուաց ինչպէս նաև Տիկնաց Մասնախումբին՝ որոնք իրենց աշխատութեան բաժինը լիուլի բերին՝ լոկ ազգային պարտականութիւն մը կատարելու գոհունակութեամբ։

Բ. ՑԱՆԿ

Տեարք՝ Կ. Խորէնեան 400, Բըղկալլաճ Փէհնէ, Բէրիքլի Ալեքսանք, Գէորգ Մալխասեան 100ական, Մաթոսեան տան օտար գործաւորներէ 160, Մաթէր Պօյա, Յովհ. Սուքեան, Սէլիմ Տէր Մարգարեան, Մարտիկ Պզտիկեան, Յովհաննէս Աստուրեան 50ական։ Յարութիւն Վարդանեան, Յովսէփ Վայնաչարեան, Եղիաս, Ոմն (Ա. Մ.), Նազուպ Մօրուքեան, Ս. Սէրայտարեան, Խ. Տէրտէրեան, Գ. Պաղտասարեան, Ն. Այնաճեան, Ոմն (Մ. Մ.), Տիկ. Մ. Վայնաչարեան 20ական։ Ա. ցանկի գումար 4160։ Համագումար՝ Ղ. Ո. 5505։

ՊԱՇՏ. ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ
ԱԶԳ. ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ

Իբրև շարունակութիւն մեր 8 հոկտ. թուակիր շրջաբերականին, և ի գիտութիւն Պատ. հասարակութեան, կը յայտնենք թէ Գահիրէի և Աղեքսանդրիոյ Ազգ. Առաջնորդարաններու և Հայ Կարմիր Խաչերու հոգածութեանց և եղած բազմաթիւ նուիրատուութեանց շնորհիւ, բաւականաչափ լրացուած են Բօր-Սայիտի Կիլիկեան մեր գաղթականներուն անկողնի, վերմակի, պաթանիէի, խոհանոցի առարկաներու, կարի մեքենայի, գըլխարկի, ոտնամանի պէտքերը։ Հ. Բ. Ը. Միութիւնը, որ ստանձնած է գաղթականներու փոքրիկներուն ամբողջ կրթական գործը, պիտի հագուեցնէ նաև բոլոր աշակերտները։

Հետևաբար ջերմապէս կը խնդրենք ազնիւ նուիրատուներէն որպէս զի այսուհետև ի նպաստ գաղթականներուն մեր տրամադրութեան տակ դնեն ներքին զգեստու ճերմակեղէն նիւթ, բալթոցու կերպաս, թաշկինակ, անձեռոց, դուլպայ, մոմ, լուցկի, օճառ, ածուխ, թէյ, շաքար, հաւկիթ՝ իւղ, ձէթ, բրինձ, պուլկուր, ոսպ, ֆուլ, չոր պտուղ:

Տարակոյս չկայ թէ նախընտրելի են միշտ դրամական նուիրատուութիւնները որոնք անմիջապէս կը յատկացուին այս պէտքերուն։

Աւելի քան չորս հազար մեր պատուական քաջարի գաղթականներուն կողմէ կանխելով ջերմ շնորհակալութիւն բոլոր բարեսէր նուիրատուաց։

Մնամ աղօթարար
Առաջնորդ Հայոց Եգիպտոսի
Գահիրէ, 16 Հոկտ. ԹՈՐԳՈՄ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

Ղազարեան եղբարք խորին շնորհակալութիւն կը յայտնեն ամէն անոնց՝ որոնք Օր. Արշալոյս Ղազարեանի դառնաղէտ մահուան առթիւ անձամբ կամ նամակաւ իրենց ցաւակցութիւնը յայտնեցին։

ԱԶԳԱՅԻՆ ՔՐՈՆԻԿ

ՀԱՅՈՑ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

ԳԵՐՄԱՆԱՑԻՔ ԵՒ ՀԱՅՔ

Նոր-աղական Թերթերը արդէն երեւան հանած էին Թուրքիոյ Գերման հիւպատոսներուն կատարած քաղաքական դերն և ունեցած մասնակցութիւնը Հայոց սիսթէմաթիք ջարդերուն մէջ։ Համբաւաւոր Պառոն Օբէնհայմը, որուն էնթրիկներուն երկար ատեն ասպարէզ դարձած էր Գահիրէն, կ'երեւի թէ իր բաժինն ունեցած է այս սպանութեանց և յափշտակութեանց կազմակերպութեան մէջ, բայց գտնուած է օրագրող մըն ալ՝ երկար ատենէ ի վեր Գերման զինուորական կուսակցութեան վարիչներէն մին՝ որ յանուն «քուլթուր»ին կ'արդարացնէ և կը բացատրէ այս անարգութիւնները։ Ահա՛ թէ ինչ կը գրէ այդ ոճիրի տեսաբան օրագրողը, Կոմս Րէվէնթլով, Տեօյչէ Թակէսցայթունկի իր մէկ յօդուածին մէջ.

«Եթէ թուրք իշխանութիւնները հարկ կը համարեն կռուի միջոցներ ձեռք առնել վստահութեան անարժան, արեան ծարաւի եւ ապստամբ հայ տարրերու դէմ, ոչ միայն իրաւունք այլ եւ պարտականութիւն ունին այդպէս ընելու։ Թուրքիան կրնայ ապահով ըլլալ թէ Գերման կայսրութիւնը միշտ այն կարծիքէն պիտի ըլլայ թէ ասիկա գործ մըն է որ միայն Թուրքիոյ կը վերաբերի։»

Ինչ մեկնութիւն կրնանք աւելցնել այս սոսկալի խօսքերուն վրայ։ Զանոնք հանրային արհամարհանքին յանձնելը բաւական պէտք է ըլլայ։ (Րեֆորմ)

—Մարքենի Լոնտոնեան Թղթակիցը Հայկական անեղ ցաւին մէկ քանի մանրամասնութիւնները յիշելէ ետք կ'աւելցնէ. «Ամենավստահելի աղբիւրէ մը կը հաղորդեն թէ Միաց. Նահանգաց դեսպանն այս մասին դիտողութիւն ըրած ըլլալով Թալէաթ պէյին, այս վերջինը իրեն պատասխանած է թէ ոչինչ պիտի փոխէ իր գործելու եղանակին մէջ և թէ Հայկական խնդիրը զէնք կը լուծարձնէ աւելի՛ ... Հայոց բարեկամ մէկը այս նիւթին շուրջ տեսակցութիւն մը ունեցած է Կ. Պոլսոյ Գերման դեսպանին հետ։ Ասիկա այն կարծիքը յայտնած է թէ ինչ որ Թուրքերը կ'ընեն հիմա՝ պէտք է արդէն շատոնց ըրած ըլլային...։»

—Ուաշինկթընէն 1 նոյ. թուականով հեռագրը կը հրատարակէ «Թայմզ»ը.

Կիսապաշտօնական կերպով կը ծանուցուի թէ Միաց. Նահանգաց կառավարութիւնը Գերմանիայէն անպաշտօն կերպով խնդրած է իր ազդեցութիւնը գործածել ի նպաստ Հայերուն։

Միակ պատասխանը որ ցարդ ստացուած է՝ գերման հիւպատոսական տեղեկագիր մըն է զոր հաղորդած է Կոմս Պէռնսթորֆ և որու համաձայն հայկական խժդժութեանց մասին հասած լուրերը խիստ չափազանցուած են եղեր. ... Եւ սակայն Ամերիկեան հանրային կարծիքը սկսած է յուզուիլ և հաւանական չէ որ Կոմս Պէռնսթորֆի հերքումներուն շատ կարեւորութիւն ընծայուի։

Մանչեսթըրէն կը գրուի մեզ 17 հոկտ.էն. «Տիկին Բ. Պալըզճեանի հանգանակած հագուստեղէնները այսօր կըրկին 1 սնտուկով ղրկուեցան Բօր-Սայիտ. սնտուկը կը պարունակէր 250 կտոր կանանց, աղջկանց և տղոց նոր ու մաքուր հագուստեղէններ, 2 թոփ թէլ, թաշկինակներ, գուլպաներ, կօշիկներ, գիրքեր և հանդէսներ (հայերէն)։

Նուիրատուներն են՝ Տիկ. Միկուրդքա, ծանօթ անգլիացի տուներ (150 կտոր նոր և արժէքաւոր հագուստեղէններ), Ա. Պառարօ, Իլիաս Նալբատ ևն.։ Նկատի առնելով Առաջնորդարանի յայտարարութիւնը՝ այս 5րդ սնտուկով Տիկինը դադրեցուցած է հաւաքումը՝ շնորհակալութիւն յայտնելով բոլոր նուիրատուաց։»

Աղեքս. Հայ Կ. Խաչին նուիրած են փոխան ծաղկեպսակի՝ Օր. Արշալոյս Ղազարեանի մահուան առթիւ.

Տեարք Պէրպէրեան եղբ. 100, Խաչիկ Ճէպէճեան 50, Տէր Առաքէլեան 50, Օննիկ Իպլէմճեան 20։

Նոյնպէս Աշոտ Մանուկեանի մահուան առթիւ Տիար Յակոբ Ժամկոչեան 50 ղրշ. ողջ նուիրած է։

ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

ԱԶԳ. ՇԱՀԵՐՈՒ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԵԱՆ

Ա. ՑԱՆԿ ՍՈՒՏԱՆԻ

Նախապէս հրատարակուած Ա. եւ Բ. ցանկերը կը ջնջուին ներկայիս.

Խարթումէն՝ Ե. Ղ.

Տեարք՝ Սարգիս Իզմիրլեան 12000, Սեդրակ Ճօրճ 11180, Մ. և Ս. Վանեան և որդիք 8000, Փայլակ Տէրունեան տուն 8000, Մ. և Զ. Խաչիկեան եղբ. 3600, Տիգրան Հաճնլեան 3600, Ասլանեան եղբ. 3000, Գրիգոր Գրիգորեան 2400, Փափազեան Շահինեան և ընկ. 2400, Բէչեան եղբ. 2400, Տէրունեան եղբ. 2000, Ստեփան Թարթըճեան 1800, Կարապետ Օհանեան, Յակոբ Ստեփանեան, Ս. Ս. Մէլիքօֆ, Օ. Պ. Արամ՝ 1200ական, Սիօն Օհանեան 900, Օննիկ Տէյիրմէնճեան 840, Գէորգ Յարութիւնեան 800, Գալուստ Խաչատուրեան և որդիք 600, Սիմոն Գասպարեան 500, Հայկ Տայեան 360, Գէորգ Շէքէրճեան 340, Հայկ Խաչատուրեան 340, Գէորգ Ճէրահեան, Յարութիւն Խանճեան, Յարութիւն Փափազեան 240ական, Յարութիւն Առաքէլեան 120։

Օմտուրմանէն՝ Քիւրքճեան եղբ. 15000, Գէորգ Ճիյէրճեան 3600, Ճիվան Սօլաքեան 2400, Տիգրան Գասպարեան 2400, Գրիգոր Սալըրեան 2000, Յովհաննէս Սէքչէնեան 1200, Վահրամ Մալմեան 1200, Կարապետ Եկաւեան 800, Բարսեղ Բալուեան 600, Արմենակ Սէքչէնեան 400, Ասատուր Տիրատուրեան 300, Հայկ Ճանպէտէնեան 240, Ասոիկ Գալայճեան 240։

Հալֆայա՝ Գրիգոր Պօղաճեան 3000, Քամլին՝ Արտաշէս Գասպարեան 300, Ում-Րուապա՝ Աղալար Եկէնեան 300, Տուկմ՝ Յարութիւն Տիարպէքիրեան 600։

Ողբացեալ Տ. Սուքիաս Վանեանի ի Կիպրոս մահուան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուիրատուութիւնները եղած են.

Վանեան եղբ. 1000, Սեդրակ Ճօրճ 1000, Խաչիկեան եղբ. 600, Պօղոս Շահինեան 120, Գէորգ Յարութիւնեան, Գրիգոր Պօղաճեան, Ս. Ս. Մելիքօֆ, Սիօն Օհանեան, Վահրամ Մալմեան, Տէրունեան եղբ., Փայլակ Տէրունեան, Բէչեան եղբ. 100ական։

Պատանի Օհան Գայսէրլեանի մահուան առթիւ (Իպրահիմիեի Շարքիյէ) փոխան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուէրը եղած է.

Տիգրան Գասպարեան 100

Նախորդ Ա. և Բ. ցանկերու համաձայն Մայիս—Սեպտ.՝ 5 ամսավճարներու ընդհանուր գումարը՝ 14580

Վերոյիշեալ ցուցակներուն մէջ պարփակուած միանուագ հետեւեալ նուէրները.

Խարթումէն՝ Ռիմ Բ. 200, Կալլապաթէն՝ Տօքթ. Խ. Սօղիկեան 300, Մանքալաէն՝ Միխայիլ Հակկար 200, Օմտուրմանէն՝ Գրիգոր Սալըրեան 500։

Համագումար՝ 124680

Ի նպաստ Աղեքս. Հայ Կ. Խաչին 26 մայիս 1915ի տրուած Սինեմայի հաշիւը.

Մուտք՝	
Մուտքի տոմսերու արժէքը	9812
Նուէրներէ	270
Ցայտագիրներէ	1003
	11085
Ելք՝	
Թատրոնի վարձք	800
Տպագրական ծախք	750
Փոսթ, պաշտօնէից նուէր ևն	505
Զուտ հասոյթ	8860
Զգանձուած	170
	11085

Քանի մը օր առաջ Աղեքսանդրիոյ զինուորական հիւանդանոցին մէջ հոգին աւանդեց է Պ. Յակոբ Գույումճեան։ Հանգուցեալը բնիկ Ատըեամանցի էր, 27 տարեկան։ Այնթապի կեդր. Թուրքիոյ գոլէճին մէջ իր ուսումը աւարտելէ վերջ յաճախած էր նաեւ Փարիզի իրաւաբանական համալսարանը ուրկէ երկու տարի առաջ եկած էր Գահիրէ։ Անցեալ ամսուն անգլիական բանակին թարգման արձանագրուելով մեկնած էր Տարտանէլ, ուրկէ թեթեւօրէն վիրաւորուած Աղեքսանդրիա եկաւ դարմանուելու համար ու կարճ ատենէն նորէն մեկնեցաւ պատերազմի դաշտը։ Աղիքներու տկարութիւն մը զինքը վերստին Աղեքսանդրիա բերած է, որու զինուորական հիւանդանոցին մէջ, չկրնալով տոկալ ներքին գործողութեան մը, փակած է ան իր աչքերը։

Գույումճեան գրած էր «Աշուղի կարօտներ» անուն բանաստեղծական սիրուն հատոր մը։ Տարտանէլէն առաջին վերադարձին՝ մէկ քանի անգամներ այցելած էր մեր խմբագրատունը և ազնիւ ու զգայուն հոգիի մը տպաւորութիւնը թողած էր մեր վրայ։ Իր երկրորդ վերադարձն ու մահը միաժամանակ և մեծ ցաւով կ'իմանանք այժմ իր բարեկամին և ընկերոջը Տ. Յ. Թըզըրեանի մէկ նամակէն որուն մէջ ինքն ալ իր խոր վիշտը կը ձօնէ անոր։ Կը յուսանք գոնէ որ մեր եկեղեցին թաղեց խեղճ երիտասարդ քերթողը, թէպէտ տարօրինակ կը գտնենք որ անոր այնչափ մօտ ըլլալով հանդերձ՝ լուր ունեցած չըլլանք ատկէ, գոնէ ծանօթի մը ներկայութիւնը ունենալու համար իր դագաղին շուրջը...

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐԵՐ

Հայկական ճակատէն

Լոնտոն, 16. — Թիֆլիսէն հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Թուրքերը Վանայ կիրճին մէջ յարձակողականի սկսան, բայց Ռուսերը Վանայ լճին հարաւակողմը զանոնք փախուստի մատնեցին։

Լոնտոն 17. — Կ'իմացնեն թէ Ռուսերը պարտութեան մատնեցին Թուրքերը Վանայ շրջանին մէջ, համանուն լճին եզերքը։ Թուրքերը դէպի արեւմուտք փախան որմէ յետոյ Ռուսերը անոնց մէկ [մասը ոչնչացուցին Նիլի կիրճին մէջ։ Մօք.

ԱՒՍՏՐՕ-ԳԵՐՄԱՆ-ՊՈՒԼԿԱՐ

ԽՈՒԺՈՒՄԸ ՍԵՐԲԻՈՅ ՎՐԱՅ

Բարիզ, 19. — Արեւելեան արշաւախումբի հրամանատար Զօր. Սարայլ Սելանիկէն մեկնեցաւ Սերպիա երթալու համար։ Հ.

Բարիզ, 18. — Կ'իմացնեն թէ Սաւ-Դանուբ ճակատին վրայ կռուող Աւստրօգերման ուժերը 14 զօրաբաժիններէ պակաս չեն։ Ահրմ.

Լոնտոն, 18. — Սերպերը Վալանտօվայի շրջանին մէջ Պուլկարները պաշարել կը փորձեն։ Մօք.

Աթէնք, 19. — Ռէսթիւլաճ-Վրանիա շրջանին մէջ կռիւը յամառօրէն կը շարունակուի։ Սերպերը կարեւոր թիւով օգնական ուժ ստացան։ Հ.

Նիշ, 17. — Պէլկրատի և Սամանտրիայի ճակատին վրայ կռիւը անլուր կերպով ուժգին է։ Գերմանացիք որոնք կ'ուզէին Սերպ թեւը շրջապատել՝ Սամանտրիայի մօտ գտնուած ճախճախուտներուն մէջ բռնուեցան։ Հինգշաբթի իրիկուն Աւստրօգերման կորուստներու քանակութիւնը 25000 մեռեալ և 60000 վիրաւորեալի կը հասնէր։ Սերպերը իրենք ալ կարեւոր կերպով վնասուեցան, բայց իրենց կորուստները ոչ մէկ կերպով կրնան բաղդատուիլ յարձակողներու կորուստներուն հետ։ Սերպերու բարոյականը հիանալի է և Դաշնակիցներու գալուստը անյապաղելի պիտի դառնայ։

Լոնտոն, 16. — Կ'իմացուի թէ Զօր. Մաքէնսըն զարմանք յայտնած է Սերպերու հերոսութեան և իրենց ամրոցներու տարօրինակ զօրութեանը համար։

Լոնտոն, 16. — Նիշէն ոչ-պաշտօնական լուրեր կ'ըսեն թէ Պուլկարները ամենախիստ ուժգնութեամբ կը յարձակին Թիմօքի հովիտին բոլոր ճակատին երկայնքին վրայ, Աւստրօգերման զինուորներուն միանալու և երկուքի բաժնելու նպատակաւ Սերպ բանակը, որուն մէկ մասը այդպէսով Ռումանիա ապաստանելէ զատ ուրիշ միջոց չպիտի ունենայ։ Ուրիշ լուրեր կ'իմացնեն թէ Պուլկար բոլոր յարձակումները ետ մղուած են։ Սերպերը յաջողեցան Բիզանցբուքլօն Պուլկարներէն վերագրաւել։

Լոնտոն, 19. — Իտալիա Պուլկարիոյ դէմ պատերազմ յայտարարեց։ Ռ.

Նիշ, 17. — Բարիզէն լուր կուտան թէ Իտալիա դաշնակիցներուն պիտի միանայ Սերպիոյ պաշտպանութեան համար, խիստ արդիւնաւոր և օգտակար եղանակով մը։ Ահրմ.

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Աթէնք, 19. — Երեսփ. Ժողովը երէկ գումարուեցաւ։ Կառավարութիւնը զօրակոչի միջոցներուն վերաբերեալ մէկ քանի օրինագիծներ ներկայացուց։ Երէկ վիճաբանուեցաւ դրօշի տակ կանչուածներուն ընտանիքներուն օգնութեան հարցը։ Աժ. Հւ.

Արեւելեան ճակատէն

Բեթրոկրատ, 18. — Ռիկա-Տվինսքի շրջանին մէջ, թշնամւոյն բոլոր յարձակումները ետ մղեցինք։ Շիշքօվոյի շրջանին մէջ՝ Երկաթուղիին և Սվանթէն լճին միջեւ գերման զինուորներուն քովի և ետեւի դիրքերը գրաւելով անոնցմէ մաս մը գերի առինք։ Ուսթի գիւղին մէջ թշնամւոյն ճակատը ճեղքելով Տրիսքաթիձայէն անցանք։ Տէրամնոյի արեւմտեան կողմի թշնամւոյն դիրքերը գրաւեցինք։ Հ.

Հռոմ, 19. — Բեթրոկրատէն առնուած լուրեր կ'իմացնեն թէ Գերմանացիք Լիբաւայի վրայ իրենց գրաւած դիրքերէն դուրս վանուած և Կորլանտի մէջ ալ կատարելապէս պարտուած են։ Մօճ.

Արեւմտեան ճակատէն

Բարիզ, 18. — Ֆրանս. մարտկոցները բոլոր ճակատին վրայ խիստ արդիւնաւոր եղան։ Զեկոյց մը կ'իմացնէ թէ Սուշէի արեւել. կողմի գերմանական երեք յարձակումները կատարելապէս ետ մղեցինք։ Նոյնպէս Վէրտէօնի հիւսիսակողմը կատարուած շարժումի փորձ մը ետ մղեցինք։ Ռ.

Ամսթերտամ, 17. — Բրիտանական նաւատորմը դարձեալ ծայրայեղ ուժգնութեամբ պէլճիքական եզերքները ռմբակոծելու վրայ է։ Ռ.

ՊԱԼԹԻԿԻ ՄԷՋ

Բեթրոկրատ, 18. — (Պաշտ.) Անգլ. ընդծովեաները Պալթիկի մէջ 6 գերման փոխադրանաւեր ընկղմեցին։ Հ.

Քոբէնհակ, 17. — Շուէտական կառավարութիւնը որոշեց որ Թրելլըպորկի շուէտական նաւահանգիստին և Սասնիցի (Գերմանիա) միջեւ ճամբորդող նաւերուն ասկէ վերջ շուէտական թորփիլանաւեր ընկերակցին մինչեւ գերմանական ջուրերը ուրկէ ալ գերմանական թորփիլանաւեր պիտի ընկերակցին։ Ահրմ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆ ԱՆԳԼ. ԶՕՐԱՑ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀՐԱՄԱՆԱՏԱՐԸ

Գահիրէ, 20 (Պաշտ.) — Զօրավար Սըր Ա. Ս. Մըրէյ, Միջերկրականի արշաւախումբին հրամանատարութեան պաշտօնին կոչուած է Սըր Եան Համիլթընի տեղ որ Անգլիա կը դառնայ իր տեղեկագիրը տալու համար։ Մինչեւ Սըր Ա. Ս. Մըրէյի ժամանումը, Զօր. Տեղակալ Սըր Ու. Ր. Պըրտվուտ առժամապէս պիտի վարէ զօրաց հրամանատարութիւնը։

ՍԵՐՊԻՈՅ ՄԷՋ

Բարիզ, 18. — Նիշէն եկած հեռագիր մը կ'իմացնէ թէ Պուլկարները Պիրոթի շրջանին մէջ քանի մը տկար կերպով պաշտպանուած դիրքեր գրաւեցին, բայց ուրիշ բազմաթիւ կէտեր վրայ ետ մղուեցան։ Աւստրօ-գերմանացիք 6 անգամ յարձակեցան Սավ գետին եւ Պէլկրատի շուրջ սերպիական դիրքերուն վրայ, բայց ամէն անգամ ետ մղուեցան շատ ծանր կորուստներով։ Ռ.

Աթէնք, 18. — Պաշտօնապէս կը ծանուցուի թէ Նիշ-Իւսքիւպ երկաթուղիի գծին դէմ Պուլկար յարձակումները կը շարունակուին։ Վրանիայի մէջ բուռն կռիւ մը կը մղուի, բայց Զիպէֆչէի մէջ Պուլկարները ետ քշուած են։ Գերման սպաներ ամբողջ ճակատին վրայ հրամանատարութիւնը ձեռք առած են։ Սերպ զօրքերուն քաջարական կռուիլը սքանչելի է։ Ռ.

ԻՏԱԼԻՈՅ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

Լոնտոն, 19. — Երեսփ. Ժողովին մէջ Պ. Լօյտ Ճորճ, Պ. Ասքուիթի տեղ խօսելով, ըսաւ թէ Դաշնակիցներուն միջեւ վիճաբանութեան վրայ են այն միջոցները, որոնցմով Իտալիա կրնայ լաւագոյնս գործակցիլ, Սերպիոյ օգնելով կամ համատարած դաշին միանալով։ Ռ.

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ ՍՈՒՏ-ԽՈՒԼ

Աթէնք, 19. — Թէպէտ 24 ժամ անցաւ յորմէհետէ Անգլիոյ եւ Ռուսիոյ դեսպանները Պ. Զայիմիսի յայտնեցին թէ իրենց կառավարութիւնները չեն կրնար ընդունիլ Սերպիոյն դաշնագրին մասին յունական մեկնութիւնը, բայց մինչեւ հիմա ոչինչ լսուեցաւ։ Ռ.

Արեւելեան ճակատէն

ՌՈՒՍ. ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆՔ

Բեթրոկրատ, 19 (Պաշտ.) — Ռիկայի շրջանին մէջ թշնամի խումբերը Աա գետին անդին նետեցինք։ Տվինսքի շրջանին մէջ երկու յարձակում ետ մղեցինք։ Նուրվիածիի հիւսիսակողմը թշնամին իր դիրքերէն հանեցինք։ Վերին Նիեմենի վրայ՝ յարձակմամբ առինք Շօշիրէքին։ Բրիքէի հարաւակողմը գրաւեցինք Սօվիշչեցին՝ 13 սպայ եւ 500 զինուոր գերի առնելով։ Բօսէրվիչի երկաթուղիին շրջանին մէջ՝ մեր հեծելազօրքը յարձակեցաւ եւ գերի առաւ 30 սպայ եւ 1000 զինուոր։ Գրաւեցինք Բօզլիչին եւ Նովոսէլքին՝ 800 գերի բռնելով։ Նովոսէլքիի առջեւը՝ Բուլիքովիչ մտանք, 1000 գերի առնելով։ Հ.

Արեւմտեան ճակատէն

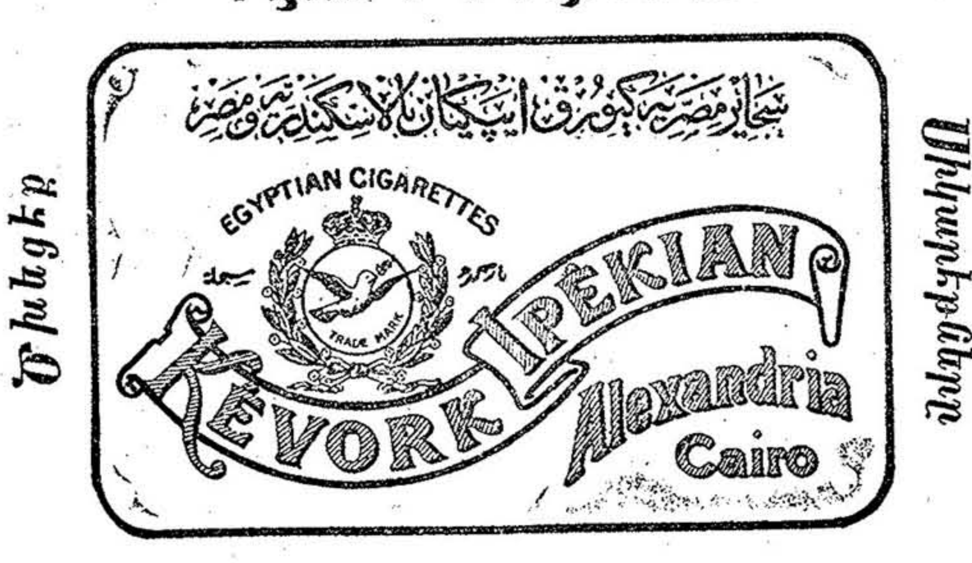
Բարիզ, 19. — Զեկոյց մը կ'իմացնէ թէ իրիկուան դէմ Ռէնսի արեւելակողմը 10 քիլօմէթրի վրայ թշնամիին մեծ ուժերով կատարած յարձակման փորձը վերջացաւ թշնամիին կատարեալ ձախողութեամբ։ Յարձակումը մեծ խնամօք պատրաստուած էր, երկարատեւ ռմբակոծութեամբ մը, որուն մէջ հեղձուցիչ ռումբեր եւ քլորինով կազի ամպեր ալ կային։ Թշնամիին հետեւակազօրքը յաջողեցաւ մեր առաջին գծի խրամներուն մէկ քանի մասին մէջ մտնել, բայց անմիջական հակայարձակումներ թշնամին գրեթէ ամբողջովին վանեցին։ Կէս օրէ վերջ ուրիշ զօրաւոր հակայարձակում մը անոր մնացորդ ուժերն ալ վանեց։ Ճակատին մնացեալ մասին վրայ սաստիկ թնդանօթաձգութիւններ կատարուած են։ Ռ.

Բարիզ, 19. — Զեկոյց մը կ'իմացնէ թէ Գերմանացիք խիստ լուրջ գիշերային յարձակումներ մղեցին Սուշէի հիւսիս. արեւել. կողմը։ Մեր հետեւակազօրքը մարտկոցներու օգնութեամբ դիւրաւ ետ մղեց բոլոր յարձակումները։ Ձեռնառումբերով կռիւ մը մղուեցաւ Շամբանեի մէջ։ Ֆրանս. օդային տորմիղ մը Պիւրլանժուրի օդանաւարանը ռմբակոծեց եւ քանդեց կացարաններ եւ ապաստարաններ։ Ռ.

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ Տպարան
Մ. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
Imp. Economique, Alex.

ԳԷՈՐԳ ԻՓԷԿԵԱՆ

Ծխեցէք

ԿԸ ԾԱԽՈՒԻՆ ԱՄԷՆ ՏԵՂ

ԱՆԴՐԷԱՍ ՄԿՐԵԱՆ

ՆԿԱՐԻՉ-ՆԵՐԿԱՐԱՐ

Րիւ Սէսօսթրիս, 1 (Ցունաց Ավէրօֆ աղջկանց վարժարանին եռեւ)

18 տարիէ ի վեր Աղեքսանդրիա հաստատուած եմ։ Ներկի, զարդանկարի, նշանատախտակի [Թապէլա], բեղանկար պատկերներու և լուսանկարչական ֆոներու վերաբերեալ կատարած աշխատութիւններովս գոհ Թողուցած եմ Եւրոպացի յաճախորդներս։ Գիներս՝ միշտ Արաբներէն սուղ, իսկ Եւրոպացի արհեստակիցներէս աժան են։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԻԱԿ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԷԼԵՔՏՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ

ԱՐԻԵԱՆ-ՓԱՓԱԶԵԱՆ

ԳԱՀԻՐԷ

Օբերայի հրապարակ, Կալուած Զօկեպի

Թելեֆօն 23.56

Կ'ստանձնեն զետեղումներ ելեքտրական լոյսի և օդային կաղի։ Մեծաքանակ և փոքրաքանակ վաճառում ամէն տեսակ լոյս արտադրող առարկաներու։

Խնամեալ աշխատութիւն, խիստ չափաւոր գին։

Տօքթ. ՂԱԶԱՐՈՍ ԱՐԹԻՆԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

ՄՈՒՍՔԻ, ՇԱՐԱ ՊԷՅՆ ԷԼ ՆԱՀՏԷՅՆ ԹԻՒ 10, ԳԱՀԻՐԷ

ԹԷԼԷՖՕՆ, ԹԻՒ 35-37

Հիւանդներ կ'ընդունի առաւօտեան ժամը 8էն մինչև իրիկուան ժամը 7ը։

Ակռաները կը մաքրէ ու կը քաշէ առանց ցաւի։ Ակռաներու համար ոսկիէ, քաուչուէ կամ Ամերիկեան վերջին գիւտ եղող ուրիշ տեսակ նիւթերէ քուրօն կը շինէ առանց զապանակի կամ քիմքի վրայ բան մը դնելու։

Բոլոր գործերը մաքուր եւ խղճի մտօք կը կատարուին։

Մարդ կեանքին մէջ անգամ մը ծախսելով կ'ազատի ակռաներու անտանելի ցաւերէն եւ հանգիստ կ'ապրի։

Գիները խիստ չափաւոր են։ Մասնաւոր ակռայի դեղեր ալ կը գըրուին։

ՓԱՍԹԻԼ ՆԱԼԹԷՐ
(PASTILLES NALTHER)

ՀՐԱՇԱԼԻ ԴԵՂԱՀԱՏԻԿ

Հայի չափ կարեւոր ամեն անձի համար

Ո՞նդուլթի՞ւն ունիս Թէ փորհարութիւն, ստամոքսի տկարութի՞ւն Թէ անմարսողութիւն, ջերմէ՞ կը տառապիս Թէ անքնութենէ, հարբո՞ւխ ունիս Թէ յոդացաւ:

Գործածէ՛ եւ պիտի օգտուիս անպայման:

Դարման է՝ 34 տեսակ հիւանդութիւններու, որոնք մանրամասնուած են յայտագրին մէջ, որ կը գտնուի իւրաքանչիւր տուփի հետ։

Գիներն են սա աժան Ե.Դ.

Տփիկը (որ կը պարունակէ 67 հատ) 10

Տուփը (որ կը պարունակէ 3 տփիկ) 20

Թղթատարով առաքման համար պէտք է միասին ղրկել նաեւ երկու ղրշ.:

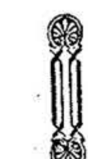
Ամերիկեան այս դեղահատիկը պատրաստուած է յայտնի բոյսերու եւ արմատներու հիւթէն եւ օգտակարութիւնը հաստատուած է բժշկական կաճառներէ։

Անձնապէս փորձելէ եւ օգտուելէ վերջ միայն ստանձնած է Եգիպտոսի ընդհանուր ներկայացուցչութիւնը՝ ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ ԹՈՎՄԱՍ, որուն կարելի է դիմել, փոքր Թէ մեծաքանակի համար, անձամբ կամ քարտ փոստալով հետեւեալ հասցէին

82, Rue Guinenet Charkas (Boulac)
c)o Ecole Arménienne
B. P. 1079 Le Caire (Egypfe)

ՇԹԱՅՆԻ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Stein's Oriental Stores Limited

ԱՐԱՆՑ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐ

ԿԱՆԱՆՑ ԵՒ ՓՈՔՐԻԿ ԱՂՋԿԱՆՑ ՇՐՋԱԶԳԵՍՏՆԵՐ, ԳԼՈՒԶՆԵՐ ԵՒ ԳԼԽԱՐԿՆԵՐ

Գլխարկներու, գլխանոցներու, տապիկներու, հօսեղէններու, ձեռնոցներու, կաշեայ առարկաներու, կօշիկներու, ներմակեղէններու, ճամբորդութեան պիտոյքներու եւ աժելիներու առատ մթերք:

Գիները յոյժ չափաւոր եւ անմրցելի:

ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆ ԾԽԱԽՈՏԻ

եւ Եգիպտական սիկարէթներու

ԿԱՄՍԱՐԱԿԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ԶԱԿԱԶԻԿ-ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

Համբաւաւոր են իր Ապունիկմա (Աօսղ) Ծխախոտները եւ Սիկարէթները

ՊԱՆՔ Տ'ՕՐԻԱՆ
Banque d'Orient

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ՝ ամբողջապէս վճարուած Ֆր. 25,000,000

Կեդրոնատեղի ԱԹԷՆՔ

Մասնաճիւղեր՝ Աղեքսանդրիա, Գահիրէ, Սելանիկ-Իզմիր։ Գործակալութիւններ՝ Միթիլէն, Մանասթըր, Սերէզ եւ Զականիկ։ Փոխ-Գործակալութիւններ՝ Պերկամա, Մաղնիսա եւ Սոմա։

ՊԱՆՔ տ'ՕՐԻԱՆ կը կատարէ սեղանաւորական ամէն տեսակ գործողութիւններ։

ՊԱՆՔ տ'ՕՐԻԱՆ կ'ընդունի դրամական աւանդներ, հետեւեալ տոկոսներով.

Հարիւրին 3	ի տես վճարելի	
» 3,50	9 ամիսէն	»
» 4	1 տարիէն	»
» 5	5 տարիէն եւ աւելի վճ.	

Նոյնպէս՝ խնայողութիւնը քաջալերելու համար հաստատած է Փոքր Խնայողութեանց յատուկ ճիւղ մը որ կ'ընդունի Ե. Ղ. 20էն Ե. Ղ. 25,000 տարեկան հարիւրին 1 տոկոսով:

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ՏՊԱՐԱՆ

Շարա Ապու Տարտար թիւ 16

Սեփականատէր՝ Մ. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

Կ'ստանձնէ ամեն տեսակ տպարանական գործերու պատրաստութիւնը, Գիրք, Տետրակ, Հաշուեցուցակ, Նամակագլուխ, Այցետոմս եւլն. չափաւոր գիներով:

Ցանձնարարութիւնք կը կատարուին խընամքով:

ՄԵԾ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՆԳԼ.Է ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԱԾ

Անգլիերէնի ծանօթ ուսուցիչ Հ. Ա.ի կողմէ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԱԾ Է 9րդ ՊՐԱԿԸ

Նկարազարդութիւն՝ Մօնսի շուրջ մղուած ահռելի ճակատամարտներուն։

Պրակին գինը 1 Ղ. Ո. 12 պրակը 10 ղրշ. փոստի ծախքը մեր վրայ:

Դիմել հրատարակչին՝

Aram Stépanian, Imp. du Journal «Arev» Aboudardar, № 16 Alexandrie.

Պատերազմի նախօրեակին անցքերը պարունակող 6 պրակներ քրքիչներէ քիչ օրինակներ միայն մնացած են:

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ

ՔԱՐԻՒՂԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ԵՒ ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ

Աղեքսանդրիա, ՍԻՏԻ ՄԻԹՈՒԱԼԼԻ փողոց թիւ 40

(Ապբարիճի մզկիթին դէմը)

Թէլէֆօն թիւ 33-45

Այս վաճառատունը կը հայթայթէ Թէ Աղեքսանդրիոյ եւ Թէ Ռամլէի մէջ ՄԱՆԹԱՇԷՖԻ հարազատ ռուսական եւ ամերիկեան՝ բեթրօլը, չափաւոր գիներով

Ապրանքները օրը օրին կը յանձնուին ամենայն կանոնաւորութեամբ։

ԴԻՄԵՑԷՔ ԵՒ ԴՈՀ ՊԻՏԻ ՄՆԱՔ։

ԴԵՂԱՐԱՆ ԱԼՊԻՈՆ

Թեվֆիգ փաշա թիւ 29 Աղեքսանդրիա

Անգլ. պահականոցին մօտ

Թէլէֆօն 24-95

Դեղագործ Ս. ՊՕՂՈՍԵԱՆ կը ծանուցանէ յարգոյ հայ հասարակութեան, բացումը իր նորահաստատ ԱԼՊԻՕՆ ԴԵՂԱՐԱՆին, Թարմ դեղերու ճոխ մթերքով մը։ Դեղերը կը պատրաստուին ամենամեծ խնամքով և ըստ կարելւոյն աժան, իսկ վկայեալ աղքատաց դեղերը առանց շահու։

ԱԼՊԻՕՆ ԴԵՂԱՐԱՆը ունի ամէն ժամանակ տրամադրելի մասնագէտ բժիշկներ ամէն տեսակ հիւանդութեանց համար։

ԱԼՊԻՕՆ ԴԵՂԱՐԱՆը յաճախեցէք փոխանակ օտարներուն, եւ գոհ պիտի մնաք:

ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ

ԱՂԱՒՆԻ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ

Պապ-Միսրա, Սուք-էլ-խանիմ, թիւ 159

Կը կարէ խիստ մաքուր և վերջին նորաձեւութեամբ։ Նաև կը դասախօսէ Եւրոպական կանոնով, գիները դիւրամատչելի են։

Ա. Ն. ՕՏԱՊԱՇԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

ՀԱՅ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Հաստատեալ 1902

Գահիրէ, Սըքքէ Կէտիտէ

Կը վաճառուին ամէն տեսակ կերպասեղէն, բրդեղէն, բամպակեղէն, տպածոյ, պաթիսթ, զէֆիր, մատաքօլամ եւ մանաւանդ դերձակներու պիտոյքներ, մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ։

Ներածմունք ուղղակի Եւրոպայէն։ Ապրանքներու տոկունութեան եւ գիներու չափաւորութեան մասին արդէն իսկ համբաւ ստացած այս վաճառատունը կ'արժէ անգամ մը այցելել։

առիթէն օգտուեցէք

ՊԱՆՔՕ ՏԻ ՌՕՄԱ
Banco di Roma

Հաստատեալ 1880ին

Դրամագլուխ, 200,000,000 ֆրանք ամբողջապէս վճարեալ

ԸՆԴՀ. ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ — ՀՌՈՄ

Կեդրոնավայրք. — Բարիզ, Ճէնովա, Նաբոլի, Թուրինօ, Ֆլօրէնցա, Աղեքսանդրիա, Կ. Պոլիս, Պարչէլօն, Գահիրէ, Մալթա, Ափրիկեան Տրիպոլիս

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂՔ

Ալպա	Ֆարա Սապ	Ռինէրօլօ
Ալպանօ Լացիալէ	Ֆէրմօ	Սիէնա
Արէցցօ	Ֆօսանօ	Սուպիաքօ
Ավէցցանօ	Ֆրասքաթի	Թարրաչինէ
Պէնղազի	Ֆրօզինօնէ	Թիվօլի
Պռաչչիանօ	Լուքքա	Թօրրէ Անունձիաթա
Մօնթէ Քաթինի	Մօնտովի	Վէլլէթրի
Գանէլի	Մօնսպանշ	Վիարէճճիօ
Գասթէ Նուօվօ	Օրպէթէլլօ	Վիթէրպօ
Գօրնէթօ Թարքուինօ	Օրվիէթօ	
Էբնա	Քալէսթրինա	

ՊԱՆՔՕ ՏԻ ՌՕՄԱ կ'զբաղի ամէն տեսակ սեղանաւորական գործողութիւններով, այսինքն արժեթղթերու վրայ ավանս, Եւրոպայի եւ Եգիպտոսի կարեւոր քաղաքներուն իրայ փոխգիր, չէք եւ «լէթրը տը քրէտի», հեռագրաւ վճարմունք, Եգիպտոսի եւ Եւրոպայի վրայ պարտամուրհակներու գանձում, Կուփոններու եւ վիճակահանութենէ շահուած պարգեւներու գանձում, Եւրոպայի եւ Եգիպտոսի մէջ պօրսայի հրամաններու գործադրութիւն, Արժեթղթերու պահպանութիւն, Ապրանքներու պահպանում եւ ավանսի գործողութիւն:

ՊԱՆՔՕ ՏԻ ՌՕՄԱ կ'ընդունի դրամական աւանդներ, ուզուած ատեն կամ որոշ պայմանաժամով վճարելի:

ՊԱՆՔՕ ՏԻ ՌՕՄԱ օտարականներու համար յատուկ մասնաճիւղ մը բացած է Մօնթէքաթինօի համբաւաւոր ջերմուկները, ուր ամէն տեսակ սեղանաւորական դիւրութիւններ կ'ընծայուին յաճախորդներուն:

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ՍԵՆՏՈՒԿ

Մասնաճիւղ Աղեքսանդրիոյ 9 Ֆրանք փողոց